

Nota van B&W

Portefeuille M. Divendal
Auteur M.R.J.M. Selten
Telefoon 5113468
E-mail: seltenmr@haarlem.nl
STZ/EC Reg.nr. 2008/25067
Bijlage A
B & W-vergadering van 27 mei 2008

Onderwerp

Fietsroutenetwerk Zuid Kennemerland

Bestuurlijke context

In 2007 is binnen de regio Zuid Kennemerland gehoor gegeven aan het verzoek van de provincie om invulling te geven aan de invoering van het fietsroutenetwerk, op basis van een knooppuntensysteem. April 2007 was tevens de laatste mogelijkheid om subsidie voor de aanleg van het fietsroutenetwerk te verkrijgen bij de provincie. Ook binnen het RES Zuid Kennemerland (Regionaal Economisch Stimuleringsprogramma) is in het voorjaar van 2007 geconstateerd dat invoering van het fietsroutenetwerk, vanuit toeristisch-recreatief perspectief gezien, een gewenste ontwikkeling zou zijn voor de regio. In de regio Zuid Kennemerland zijn de gemeenten Haarlem, Haarlemmerliede & Spaarnwoude en Zandvoort aangesloten bij het RES. Bestuurlijk is binnen het RES afgesproken dat voor de aangesloten gemeenten geld gereserveerd zal worden ter financiering van het fietsroutenetwerk. De overige 3 gemeenten, Bennebroek, Bloemendaal en Heemstede, dienen zelf hun financiering te regelen. De bijdrage van de gemeente Haarlem aan het RES wordt gefinancierd vanuit het OPH I.

Met de 6 betrokken gemeenten van de regio Zuid Kennemerland is vervolgens een overleg in het leven geroepen, waarbij vooral gekeken is naar de kostenverdeling per gemeente, de financiële consequenties voor de betrokken gemeenten en het gewenste routenetwerk binnen de regio. De gemeente Haarlem heeft binnen het project Fietsroutenetwerk de coördinerende rol op zich genomen.

Bij de totstandkoming van het concept routenetwerk is o.a. contact onderhouden met de Stichting Landelijk Fietsplatform (LF routes), de lokale afdelingen van de fietsersbond, de aangrenzende regio's, Staatsbosbeheer, Recreatieschap Spaarnwoude en het Nationaal Park Zuid Kennemerland.

Als alle betrokken gemeenten bestuurlijk akkoord zijn gegaan om gezamenlijk tot de aanleg van het fietsroutenetwerk in de regio Zuid Kennemerland te komen, zal gestart worden met het aanbestedingsproces. Nadat het project is aanbesteed, het uitvoeringsbestek van het netwerk gereed is en

---

B&W-besluit:

1. Het college gaat akkoord met het voorstel om gezamenlijk tot de aanleg van het fietsroutenetwerk in de regio Zuid-Kennemerland te komen en daarmee aan te sluiten op het fietsroutenetwerk in de omringende regio's.
2. Het college stemt in met de coördinerende rol die de gemeente Haarlem voor dit project op zich neemt binnen de regio Zuid Kennemerland. Het mandaat voor het voeren van de onderhandelingen met externe partijen zal verleend worden aan de gemeente Haarlem, in samenwerking met de gemeente Heemstede. Definitieve (concept)besluiten zullen echter altijd voorgelegd worden aan alle betrokken partijen
3. Het college stemt in met de keuze voor het middelen van de kosten voor aanleg en beheer en onderhoud, op basis van kilometers en op basis van inwoneraantal.
4. De dekking van het voorstel voor de invoering van het fietsroutenetwerk voor de gemeente Haarlem, ter hoogte van € 45.000, -, vindt plaats vanuit OPH I/pijler economie. Het gaat hierbij om een eenmalige bijdrage. Binnen het RES is men begin 2007 bestuurlijk akkoord gegaan met de invoering van het fietsroutenetwerk in de regio Zuid Kennemerland. Het RES zal de bijdragen van de betrokken gemeenten verdubbelen. De overige deelnemende gemeenten betalen ieder hun eigen bijdrage.
5. Dit voorstel wordt ter kennisname gebracht aan de Commissies Beheer en Ontwikkeling
6. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit; de media krijgen een persbericht

de definitieve bijdragen per gemeente bekend zijn, zal opnieuw bestuurlijke goedkeuring worden gevraagd aan de respectievelijke gemeenten.

Het voorstel voor de verdeling van de kosten per gemeente binnen de regio Zuid Kennemerland ziet er als volgt uit:

Tabel 1: Totaaltabel; Op basis van middeling kosten inwoneraantal en km.

	Kosten aanleg Minus subsidie Provincie (en ILG)	Kosten beheer en onderhoud (10 jaar)	Totaalkosten
Bennebroek	€ 1.507,-	€ 2.511,90	€ 4.019,-
Bloemendaal	€ 10.599,40	€ 17.665,60	€ 28.265,-
Haarlem	€ 28.680,-	€ 47.800,-	€ 76.480,-
Haarlemmerliede	€ 7.607,60	€ 12.679,30	€ 20.287,-
Heemstede	€ 6.569,90	€ 10.949,70	€ 17.520,-
Zandvoort	€ 6.656,20	€ 11.093,70	€ 17.750,-
Totaal	€ 61.620,-	€ 102.700,-	€ 164.320,-

De bijdrage van de gemeente Haarlem aan het RES wordt door de provincie verdubbeld. Om de bijdrage van de gemeente Haarlem te kunnen dekken, is een bijdrage van ruim € 38.000,- nodig (de helft van de totaalkosten van € 76.480,-. De andere helft van de bijdrage is de provinciale verdubbeling). Omdat het hier gaat om een inschatting van de te maken kosten, wordt voor de gemeente Haarlem voorgesteld om een bijdrage van € 45.000,- te reserveren. Het gaat hierbij om een eenmalige bijdrage.

ILG bijdrage

Bij de provincie is begin 2007 een subsidieaanvraag ingediend voor de aanleg van het fietsroutenetwerk en deze aanvraag is gehonoreerd. Omdat een uitbreiding op het voorgestelde fietsroutenetwerk gewenst was, is een aanvullende subsidieaanvraag ingediend bij het ILG. Er is een beperkt financieel risico dat de ILG bijdrage niet zal worden gehonoreerd. Vier van de 5 andere betrokken gemeenten zijn inmiddels akkoord gegaan met de aanleg van het fietsroutenetwerk in de regio. Naar verwachting zal ook de 5^e gemeente binnenkort akkoord gaan. Vanuit de provincie is aangegeven dat de aanvullende ILG subsidieaanvraag vrijwel zeker gehonoreerd zal worden, als alle gemeenten daadwerkelijk akkoord zijn.

STARTNOTITIE FIETSROUTENETWERK ZUID KENNEMERLAND

Aanleiding

Een van de doelstellingen van het provinciale beleid op het gebied van toerisme en recreatie, is het vergroten van het gebruik van bestaande recreatieve fietsmogelijkheden, en dan met name in gebieden met recreatieve tekorten. De provincie Noord-Holland wil daartoe de realisatie van het fietsroutenetwerk op basis van knooppuntbewegwijzering stimuleren. Dit beleidsuitgangspunt staat verwoord in de Agenda Recreatie en Toerisme 2004-2007.

De Provincie heeft de gemeente Haarlem enige tijd geleden verzocht om een coördinerende rol te vervullen in het ontwikkelen van het fietsroutenetwerk in de regio Zuid-Kennemerland. Haarlem heeft hiermee ingestemd, vooral ook omdat uitbreiding van de recreatieve fietsmogelijkheden in onze regio als zeer wenselijk worden beschouwd. Berichten uit regio's waar het routenetwerk al eerder is ingevoerd, wijzen in de richting van een duidelijke toename van het aantal fietstoeristen plus het aantal fietskilometers in het gebied en een daarbij horende toename van de toeristische bestedingen. Dit heeft dan weer een gunstige uitwerking op de lokale economie en de werkgelegenheid. Invoering van het fietsroutenetwerk past dan ook uitstekend binnen de doelstellingen van het OPH. Het routenetwerk voert voor een deel door de binnenstad van Haarlem, waarbij ook de toeristische bezienswaardigheden zijn betrokken zodat de fietsers zoveel mogelijk kennis kunnen nemen van de kwaliteiten die Haarlem te bieden heeft.

Naast het recreatieve en economische aspect van het fietsroutenetwerk speelt ook het gezondheidsaspect een rol. Gebleken is dat vooral veel ouderen in toenemende mate gebruik maken van het netwerk, ook omdat het netwerk de mogelijkheid biedt om desgewenst een kleiner dan wel groter rondje te maken. Dit heeft niet alleen een gunstige invloed op de lichamelijke gezondheid, ook zorgt het ervoor dat ouderen actief in het leven blijven staan en anderen kunnen blijven ontmoeten, één van de doelstellingen van de WMO.

De andere gemeenten binnen de regio Zuid Kennemerland zien ook de voordelen van invoering van het fietsroutenetwerk.

Onlangs is ook binnen het RES Zuid Kennemerland (Regionaal Economisch Stimuleringsprogramma) geconstateerd dat invoering van het fietsroutenetwerk, vanuit toeristisch-recreatief perspectief bezien, een gewenste ontwikkeling zou zijn voor onze regio. In de regio Zuid Kennemerland zijn de gemeenten Haarlem, Haarlemmerliede & Spaarnwoude en Zandvoort aangesloten bij het RES.

Daarnaast is het zo dat in steeds meer regio's in Noord Holland en de rest van Nederland het fietsroutenetwerk wordt ingevoerd en de regio Zuid Kennemerland als het ware ingesloten raakt door regio's waar het netwerk al functioneert.

De provincie Noord-Holland heeft aangegeven dat de subsidiemogelijkheden voor dit project eindig zijn. De subsidieaanvraag die door de regio Zuid Kennemerland eind april 2007 is ingediend, is inmiddels goedgekeurd door de provincie, waarmee een bedrag van € 49.725,- is toegekend. Bij de subsidieaanvraag is uitgegaan van een netwerk van 127,5 km, zoals aangegeven in het Basisplan. Inmiddels hebben de betrokken gemeenten aangegeven dat uitbreidingen op het netwerk uit het Basisplan gewenst zijn. Het zou dan in totaal om circa 158 km netwerk gaan. Voor de aanleg van de aanvullende kilometers netwerk wordt subsidie aangevraagd bij het ILG (Investeringsbudget Landelijk Gebied).

Een knooppuntbewegwijzeringsstelsel is een fijnmazig netwerk, dat het landelijk gebied in een regio ontsluit. Het stelsel maakt gebruik van bestaande fietspaden en autoluwe landelijke wegen. De plaatsen waar de verschillende routes splitsen in het netwerk, de

keuzepunten, vormen de knooppunten. Elk knooppunt heeft een uniek nummer. Door telkens bij een knooppunt een traject te kiezen naar weer een volgend knooppunt kan men naar eigen inzicht zelf een fietstocht samenstellen. Op knooppunten staan borden met een plattegrond en langs de routes staan borden met nummers.

Beleidskaders

Het Fietsrouten netwerk sluit aan bij het beleidsuitgangspunt, zoals opgenomen in het HVVP (Haarlems Verkeers- en Vervoersplan), om het fietsgebruik in zijn algemeenheid te stimuleren. In het HVVP wordt uitgegaan van een toename van het fietsgebruik in Haarlem van 39% naar 45%. Eén van de genoemde maatregelen die aan deze doelstelling kan bijdragen, is het verbeteren van fietsroutes en fietsvoorzieningen.

Binnen het RES (Regionaal Economisch Stimuleringsprogramma), waar Haarlem deel van uitmaakt, is bestuurlijk aangegeven door de betrokken gemeenten Zandvoort, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlem dat invoering van het fietsrouten netwerk in deze regio een gewenste voorziening zou zijn. Deze voorziening kan bijdragen aan de versterking van het toerisme in de regio.

Het fietsrouten netwerk sluit aan op de recreatieve routestructuren, zoals genoemd in de Recreatienota van de gemeente Haarlem en draagt bij aan een verbetering van de bereikbaarheid van de groenvoorzieningen in en om de stad. Tevens draagt het netwerk bij aan een verbetering van de fietsverbindingen tussen de Kennemerzoom en het recreatiegebied Spaarnwoude.

Het Fietsrouten netwerk maakt deel uit van de Economische Agenda van de Provincie Noord-Holland.

Nut en noodzaak Fietsrouten netwerk

Er bestaan op dit moment 3 vormen van fietsbewegwijzering, te weten; 'Landelijke Fietsroutes' (LF-routes), Rondritten (Floriade fietsroute, Rondje Haarlem etc.) en de doelbewegwijzering (Zandvoort 5 km).

Het verschil met het fietsrouten netwerk is dat het systeem fijnmaziger is dan de LF-routes en de rondritten. Hierdoor wordt het systeem toegankelijker voor toeristen en recreanten die even een klein rondje willen rijden. Tevens biedt het systeem de mogelijkheid om steeds een ander rondje te rijden en zelf een route samen te stellen, in plaats van dat iedere keer hetzelfde rondje moet worden gereden.

Het nieuwe fietsrouten netwerk kan uiteindelijk grotendeels de plaats innemen van de rondritten, waardoor het versnipperde aanbod aan bordjes kan worden teruggebracht. Deze rondritten kunnen overigens wel behouden blijven binnen het nieuwe fietsroutesysteem en kunnen ook als zodanig herkenbaar als route worden aangeboden, middels knooppuntverwijzingen, die gedownload kunnen worden of verkrijgbaar zullen zijn bij uitgiftepunten, zoals VVV's en recreatieondernemingen.

De LF (Landelijke Fietsroutes) routes blijven bestaan omdat deze routes een heel andere doelgroep bedienen, de lange afstandsfietsers. De LF routes vormen als het ware de 'ruggengraat' van het fietsrouten netwerk.

De provincie Noord Holland heeft in 2005 een extern bureau de opdracht gegeven om een inventarisatie te maken van mogelijke fietsroutes in de hele provincie. Daar is het Basisplan Fietsrouten netwerk Noord Holland uit voortgekomen. Voor de regio Zuid Kennemerland gaat

het in dit voorstel om een totaal van 127,5 km aan routes. Het aantal kilometers netwerk is echter nog niet definitief. Met interne en externe betrokkenen is gekeken naar het netwerk en zijn de nodige aanpassingen aangebracht. Dit heeft erin geresulteerd dat het netwerk is uitgebreid en fijnmaziger is geworden. Het totaal aantal kilometers netwerk binnen de regio Zuid Kennemerland is daarmee toegenomen tot een totaal van circa 158 km. Dit heeft gevolgen voor de uiteindelijke kosten voor aanleg en beheer en onderhoud. De subsidiebeschikking van de provincie is echter gebaseerd op het aantal kilometers zoals opgenomen in het basisplan van de provincie. Voor de extra kilometers netwerk die nu gewenst zijn door de regio Zuid Kennemerland, wordt aanvullende subsidie aangevraagd bij het ILG (Investeringsbudget Landelijk Gebied). De provinciale subsidiemogelijkheden zijn beëindigd in verband met uitputting van het fonds.

Verdeling van de kosten

De verdeling van de kosten voor aanleg van het netwerk kan op meerdere wijzen berekend worden. De verdeling kan bepaald worden aan de hand van het aantal kilometers netwerk binnen een gemeente of het inwoneraantal per gemeente of een combinatie van beide scenario's. Een verdeling van de kosten op basis van aantal knooppunten binnen een gemeente lijkt niet redelijk, aangezien een aantal kleinere gemeenten meerdere knooppunten heeft, waardoor zij verhoudingsgewijs voor hoge kosten komen te staan.

Bij de aanlegkosten is uitgegaan van een richtprijs van € 780,- per km, zoals aangegeven in het Basisplan Fietsroutenetwerk van de provincie Noord-Holland.

Het scenario waarbij uitgegaan wordt van een middeling van de kosten op basis van inwoneraantal en op basis van aantal kilometers fietsnetwerk binnen een gemeente lijkt het meest redelijke scenario, omdat dan zowel recht wordt gedaan aan inwoneraantal en hoeveelheid m² grondgebied binnen een gemeente.

Kosten voor beheer en onderhoud

Naast de kosten voor aanleg van het fietsroutenetwerk moet rekening gehouden worden met de kosten voor beheer en onderhoud. Op basis van ervaringscijfers uit andere regio's wordt voor beheer en onderhoud uitgegaan van een bedrag van tussen de € 55,- en € 75,- per km per jaar. Een gunstiger prijs kan worden bedongen als het onderhoud voor 10 jaar kan worden afgekocht. Dit is echter wellicht niet voor alle gemeenten wenselijk.

De verdeling van de onderhoudskosten wordt, evenals bij de aanlegkosten, bepaald aan de hand van middeling van de kosten op basis van inwoneraantal en kilometers ten opzichte van het totaal.

Uitgaande van een bedrag van € 65,- per km per jaar is een bedrag van € 650,- per kilometer per 10 jaar geprojecteerd. In totaal zou het dan gaan om 158 km maal € 650,- = € 102.700,-.

Tabel totaalkosten per gemeente

In bijgaande tabel wordt een totaaloverzicht gegeven van de kosten voor aanleg van het netwerk, minus de subsidie van de provincie, plus kosten voor beheer en onderhoud. Bij de kosten voor de aanleg van het netwerk is ervan uitgegaan dat de helft van de kosten voor aanleg gesubsidieerd zal worden. Voor het grootste deel is deze subsidie al toegezegd, door de provincie. **Echter voor een deel van de kosten voor aanleg van het netwerk is het nog niet zeker of daarvoor door het ILG subsidie zal worden verleend. Hierover zijn al wel besprekingen gaande, die op een gunstig resultaat lijken te duiden. In het overzicht is er gemakshalve van uitgegaan dat deze subsidie ook verleend zal worden.**

Tabel 1: Totaaltabel; Op basis van middeling kosten inwoneraantal en km

	Kosten aanleg Minus subsidie Provincie (en ILG)	Kosten beheer en onderhoud	Totaalkosten
Bennebroek	€ 1.507,-	€ 2.511,90	€ 4.019,-
Bloemendaal	€ 10.599,40	€ 17.665,60	€ 28.265,-
Haarlem	€ 28.680,-	€ 47.800,-	€ 76.480,-
Haarlemmerliede	€ 7.607,60	€ 12.679,30	€ 20.287,-
Heemstede	€ 6.569,90	€ 10.949,70	€ 17.520,-
Zandvoort	€ 6.656,20	€ 11.093,70	€ 17.750,-
Totaal	€ 61.620,-	€ 102.700,-	€ 164.320,-

RES bijdrage

Van de uiteindelijke aanlegkosten van het totale netwerk wordt de helft vergoed door de provincie, door middel van een subsidie uit de Deelverordening Recreatie en Toerisme. Daarnaast is er voor de gemeenten, die aangesloten zijn bij het RES (Regionaal Economisch Stimuleringsprogramma), een aanvullende financiële bijdrage gereserveerd. Het gaat daarbij om de gemeenten Zandvoort, Haarlem en Haarlemmerliede Spaarnwoude. De RES pot wordt naar rato gevuld door de deelnemende gemeenten en verdubbeld door de provincie. De 3 RES gemeenten betalen als eigen bijdrage aan het fietsroutenetwerk zo'n € 125.000,-. Van dit bedrag wordt echter de helft vergoed door de provincie, waarna een bedrag resteert van circa € 63.000,-. Zandvoort en Haarlemmerliede & Spaarnwoude nemen elk hun deel voor hun rekening, waarna voor de gemeente Haarlem nog een bedrag resteert van circa € 40.000,- à € 45.000,-.

Met behulp van RES gelden kunnen projecten gefinancierd worden die een bijdrage leveren aan de versterking van de economische ontwikkeling van de regio. Verwacht wordt dat de ontwikkeling van het fietsroutenetwerk zal bijdragen aan de versterking van het toerisme en de recreatie binnen de regio Zuid Kennemerland.

RES Zuid Kennemerland heeft de bedragen voor invoering van het fietsroutenetwerk van de bij het RES aangesloten gemeenten reeds opgenomen in haar begroting.

Promotie

De promotiekosten zijn niet opgenomen in deze overzichten. Daarvoor zal nog een promotieplan moeten worden opgesteld. In ieder geval zal de promotie verlopen via de website van de provincie, met daarop informatie over de fietsroutenetwerken in de provincie Noord Holland. Fietsroutes kunnen (gratis) gedownload worden vanaf deze site. Daarnaast kunnen recreatieondernemers arrangementen aanbieden waarin het fietsroutenetwerk een rol kan spelen. Ook kunnen via de VVV's uitdraaien van routes worden aangeboden en zijn de routes te downloaden van internet. De Kamer van Koophandel zal betrokken worden bij de promotie. Verwacht wordt dat de kosten voor promotie niet erg hoog zullen zijn.

Betrekken andere partijen

VVV's, Koninklijke Horeca Nederland, Landelijk Fietsplatform, Fietsersbond, Nationaal Park Zuid Kennemerland, Recreatie Noord-Holland nv zijn partijen die betrokken worden bij de totstandkoming of uitwerking van de routestructuren.

Opdrachtgeverschap

De coördinatie van de begeleiding van de invoering van het fietsrouten netwerk geschiedt vanuit de gemeente Haarlem. Om effectief en slagvaardig te kunnen onderhandelen met externe partijen, is het noodzakelijk dat aan één of twee gemeenten het mandaat verleend zal worden door de andere betrokken gemeenten om tussentijdse onderhandelingen te voeren. Het voorstel is om het mandaat hiervoor te verlenen aan de gemeente Haarlem, in samenwerking met de gemeente Heemstede.

De betrokken gemeenten uit de regio Zuid Kennemerland gaan echter wel gezamenlijk het contract aan met de partij die zorg draagt voor de voorbereiding, de aanleg en het beheer en onderhoud van het netwerk.

Verdere planning

Deze notitie zal ongeveer gelijktijdig in de colleges van de betrokken gemeenten worden gebracht.

Nadat de startnotitie is goedgekeurd in de diverse colleges zullen in mei/juni 2008 separate offertes worden aangevraagd bij een aantal gespecialiseerde bureaus, voor de voorbereiding, aanleg en beheer en onderhoud van het fietsrouten netwerk. Het formele besluit over het financieringstraject zal in het derde kwartaal van 2008 plaatsvinden.

Het verdere planningstraject ziet er als volgt uit;

Selectie bureau voor de uitvoering	Juni 2008 – juli 2008
Financieringstraject (formele besluiten)	September 2008 - november 2008
Aanvraag toestemming grondeigenaren	September 2008 - oktober 2008
Start uitvoering, opstellen bestek	November 2008 – januari 2009
Bestellen materialen en plaatsen borden	Januari 2008 – juni 2009
Oplevering project	Juni 2009

B&W Besluit:

1. Akkoord te gaan met het voorstel om gezamenlijk tot de aanleg van het fietsrouten netwerk in de regio Zuid-Kennemerland te komen en daarmee aan te sluiten op het fietsrouten netwerk in de omringende regio's.
2. In te stemmen met de coördinerende rol die de gemeente Haarlem voor dit project op zich neemt binnen de regio Zuid Kennemerland. Het mandaat voor het voeren van de onderhandelingen met externe partijen zal verleend worden aan de gemeente Haarlem, in samenwerking met de gemeente Heemstede. Definitieve (concept)besluiten zullen echter altijd voorgelegd worden aan alle betrokken partijen
3. In te stemmen met de keuze voor middeling van de kosten voor aanleg en beheer en onderhoud, op basis van kilometers en op basis van inwoneraantal.
4. De dekking van het voorstel voor de invoering van het fietsrouten netwerk voor de gemeente Haarlem, ter hoogte van € 45.000, -, vindt plaats vanuit OPH I/ pijler economie. Het gaat hierbij om een eenmalige bijdrage. Binnen het RES is men begin 2007 bestuurlijk akkoord gegaan met de invoering van het fietsrouten netwerk in de

regio Zuid Kennemerland. Het RES zal de bijdragen van de betrokken gemeenten verdubbelen. De overige deelnemende gemeenten betalen ieder hun eigen bijdrage.

5. Dit voorstel wordt ter kennisname gebracht aan de Commissie Samenleving.
6. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit; de media krijgen een persbericht.